

SÖKANDE

Ricoh Sverige AB, 556228-8851

Ombud: Advokaten Carl Norén
Kastell Advokatbyrå AB
Box 7169
103 88 Stockholm

MOTPARTER

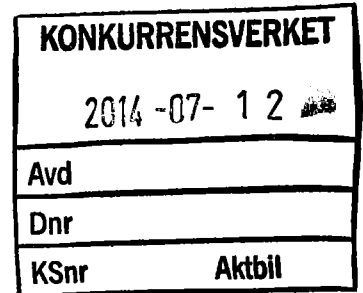
1. Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan
Upphandlingskontoret
Östersunds kommun
831 82 Östersund

2. Jämtlands Räddningsförbund
Adress som ovan

3. Krokomsbostäder Aktiebolag
Adress som ovan

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning av avtals giltighet.

BAKGRUND

Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan, Krokomsbostäder AB och Jämtlands Räddningstjänstförbund (kommunerna) genomförde en förnyad konkurrensutsättning av Kammarkollegiets ramavtal Dokumenthantering 2012 – skrivare, MFP, programvaror och tjänster. Syftet var att ingå ramavtal för successiva avrop av kommunernas behov av skrivare, kopiatorer och tjänster och fick benämningen dnr 2012-131. Efter begäran om överprövning beslutade förvaltningsrätten i dom den 19 december 2013, mål nr 3468-13 m.fl., att upphandlingen inte fick avslutas förrän utvärderingen gjorts om varvid Ricoh Sverige AB:s (Ricoh) anbud beaktats. Kommunerna beslutade den 15 januari 2014 att avbryta den förnyade konkurrensutsättningen. Den 2 december 2013 har kommunerna tecknat ”temporärt” avtal (härefter avtalet) med Office Document i Östersund AB.

Ricoh har därefter ansökt om överprövning av avtalets giltighet och yrkat att det ska ogiltigförklaras på den grunden att det slutits i strid med bestämmelsen om avtalsspärr. Mot bakgrund av hur Ricoh utformat sin talan beslutade förvaltningsrätten den 20 februari 2014, mål nr 452-14 m.fl., att avvisa Ricohs ansökan.

Ricoh överklagade förvaltningsrättens beslut till Kammarrätten i Sundsvall och anförde därvid, utom annat, att avtalet tecknats utan föregående annonsering och att avtalet i så fall upphandlats genom en otillåten direktupphandling varför skäl för ogiltigförklaring av avtalet enligt 16 kap. 13 § första stycket 1 och 2 LOU förelåg.

Med hänsyn till instansordningsprincipen beslutade kammarrätten i dom den 29 april 2014, mål nr 519-14 m.fl., att visa målet åter till förvaltningsrätten i den delen som gäller yrkandet från Ricoh om att avtalet den 2 december 2013 ska förklaras ogiltigt på den grunden att det slutits efter en otillåten direktupphandling. Kammarrätten avslog överklagandet i övrigt.

YRKANDEN M.M.

Ricoh vidhåller vad som anförts i kammarrätten (mål nr 519-14 m.fl.) och förvaltningsrätten (452-14 m.fl.).

Kommunerna bestrider bifall till yrkandet om att avtalet ska förklaras ogiltigt på den grunden att det slutits efter en otillåten direktupphandling och anför i huvudsak följande. Eftersom avtalets värde inte överstiger den tillåtna gränsen för direktupphandling kan avtalet inte bli föremål för ogiltighetstalan enligt 16 kap. LOU. Vidare kan inte Ricoh anses ha lidit eller kunna komma att lida skada varför förutsättningarna i 16 kap. 13 § första stycket 2 LOU inte är uppfyllda. Dessutom har särskilda skäl förelegat vilket motiverat en direktupphandling. Särskilda skäl består i förevarande fall av den tidsbrist som uppstod då tidigare upphandling tog längre tid än kommunerna haft anledning att räkna med. Anledningen till direktupphandlingen var att kommunernas verksamheter inte skulle vara utan avtal innan den överprövade upphandlingen var avklarad. Att notera är att kommunerna tecknade avtal med en av de leverantörer som i konkurrens deltagit i upphandlingen och som kommunerna på goda grunder i ett tidigare skede tilldelat uppdraget. Av avtalets konstruktion är det dessutom tydligt att det skulle upphöra att gälla vid ett nytt avtal och att en ny upphandling skulle företas skyndsamt. Så gjordes och ett nytt avtal trädde i kraft redan den 1 maj 2014 med Ricoh som leverantör.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser

Enligt 16 kap. 13 § första stycket LOU ska rätten besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 7 kap. 1 eller 2 §, 13 kap. 2 eller 5 §, 14 kap. 5 § eller 15 kap. 4 §, eller enligt ett förfarande i 5 kap. 7 § utan att de villkor har följts som framgår av den paragrafen eller av det ramavtal som ligger till grund för det nya anbuds förfarandet och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Av 15 kap. 3 § LOU, i dess lydelse enligt SFS 2010:571, framgår att en offentlig upphandling enligt 15 kap. ska göras genom förenklat förfarande eller urvalsförfarande. Direktupphandling får dock bl.a. användas om kontraktets värde uppgår till högst 15 procent av tröskelvärdet.

Förvaltningsrättens bedömning

I mål om överprövning av avtals giltighet gäller som huvudprincip att den part som begär överprövning på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter talan grundas (jfr. RÅ 2009 ref. 69). Domstolarnas utredningsansvar är därmed begränsat i mål om överprövning.

Ricoh har ansökt om överprövning och yrkat att avtalet ska förklaras ogiltigt eftersom det föregåtts av en otillåten direktupphandling, vilket är den fråga förvaltningsrätten kan ta ställning till mot bakgrund av Kammarrätten i Sundsvalls dom den 29 april 2014 i mål nr 519-14 m.fl. Kommunerna bestrider att det varit fråga om en otillåten direktupphandling och har härvid obesträtt anfört att kontraktets värde inte överstiger den tillåtna gränsen för direktupphandling.

Som framgår av tillämpliga bestämmelser får en upphandlande myndighet använda sig av direktupphandling om det totala värdet på kontraktet understiger 15 procent av tröskelvärdet, vilket för år 2013 är ca 284 000 kr. Mot bakgrund av vad som framkommit i målet om kontraktets omfattning och då kommunerna obesträtt anfört att kontraktets värde inte överstiger den tillåtna gränsen för direktupphandling anser förvaltningsrätten att det i målet inte är visat annat än att kontraktets värde understiger 15 procent av tröskelvärdet. Kommunerna har därmed haft rätt att genomföra en direktupphandling redan av den anledningen (jfr. *Ulfsson Forssell, Lag [2007:1091] om offentlig upphandling 16 kap. 13 §, Lexino 2014-01-01*). Det finns således inte anledning att ogiltigförklara avtalet den 2 december 2013 på de av Ricoh anförda grunderna. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C).

Carl Johan Fahlander
förvaltningsrättsfiskal

Målen har föredragits av föredraganden Lina Rosin.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.